Necati Gültepe

Kızılelma'nın İzinde

ÖTÜKEN

Necati Gültepe; İlk ve Orta Öğretimini Erzincan'da tamamladı, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih bölümünden mezun oldu. İktisat tarihinden yüksek lisans (Master) yaptı.

Üniversite yıllarında İstanbul İl Halk Kütüphanesi'nde başladığı devlet memurluğuna, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde Arşiv Uzmanı olarak devam etti.

Otuz yıllık memuriyet hayatının 29 yılı devlet arşivlerinde geçti. Memuriyetinin son yirmi yılını Uzman Şube Müdürü, Daire Başkanı ve Genel Müdür Yardımcısı olarak, üst düzey yöneticilik yaparak tamamladı.

2002 yılında kendi isteğiyle emekliye ayrıldı.

Halen tarih konusunda araştırmalarına devam eden Necati Gültepe'nin muhtelif süreli yayınlarda, dergi ansiklopedi ve yayın organlarında yüzün üzerinde araştırma/makalesi neşredildi.

Devlet Arşivlerinin 1990–2002 yılları arasındaki yayınlarının hemen hemen tamamında yayın sorumlusu olmuş ve editörlüklerini yapmıştır. Bunlardan sadece ilk dördünün künyesi şöyledir:

- **Ermeniler Tarafından Yapılan Katliam Belgeleri (1914–1921)**, *Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları,* Ankara 2001

- **Osmanlı fermanları** - Ottoman fermans. - İstanbul: Seçil Ofset, 1992.

- **Osmanlı Devleti ile Kafkasya**, Türkistan ve Kırım Hanlıkları arasındaki münasebetlere dair arşiv belgeleri (1687–1908 yılları arası). Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992.

- **Osmanlı Devleti ile Azerbaycan** Türk Hanlıkları arasındaki münasebetlere dâir arşiv belgeleri: Karabağ - Şuşa, Nahçıvan, Bakü, Gence, Şirvan, Şeki, Revan, Kuba, Hoy, I (1578–1914). Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992

Yayınlanan Diğer Eserleri:

- **Ebussud Efendi,** Beyan Yayınları 1984, İstanbul

- **Turan (Turancılık Tarihinin Kaynakları)**, Turan Kültür Vakfı, 1998, İst.

- **Kızılelma'nın İzinde**, Milenyum Yayınları, 2007, İstanbul

- **Türk Kadın Tarihine Giriş,** Ötüken Yayınları, 2008, İstanbul

- **Mührün Gücü, (İlk Türk İslam Devletlerinde ve Osmanlılarda Bürokrasi)**, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2009

- **Eve Dönmeyenler** (Roman), Ötüken Yayınları, İstanbul, 2011

- **Munzurdaki Zorbaz** (Roman) Ötüken Yayınları, İstanbul, 2012

- **Türk Mitolojisi, Yeni Araştırmalar Işığında**, Resse yayınları, İstanbul, 2013

- **Oğuznâme**, Yeni Araştırmalar Işığında, Resse yayınları, İstanbul, 2013

- **Osmanlı Türk müydü?** İleri Yayınları, İstanbul. 1913

İkinci Basım İçin

Kızılelma'nın İzinde'nin ilk basımı 2007 yılında yapılmıştı. Maalesef bu itinasız ve redaksiyonu hatalı bir baskı idi. Buna rağmen oldukça itibar gördü ve bir iki yıl içinde tükendi.

Yeni baskısını yapmayı uzun zamandır düşünüyorduk, araya yeni çalışmalarım girdiğinden bir türlü ele alıp düzenlemeyi yapamadım.

Bu sefer Ötüken yayınevinin Aksakal (duayen) redaktörü, Erol Kılınç bey işi üstlendi. Böylece kitap, yeni düzenleme ile ikinci baskı olarak elinizde.

Kızılelma ile ilgili ciddi bir takım bilgilere ulaşmak isterseniz, zaman olarak günümüzden biraz gerilere gitmeniz gerekir; Konuyu ilk dile getiren Ziya Gökalp'tır.

O uzun Kızılelma şiiri 1910 tarihlidir. Daha sonra Kızılelma konusunda yazı yazıp kayda değer fikir ileri süren yazarlar: Ömer Seyfettin, Nihal Atsız, Şeref Uluğ, Dr. Mustafa Hakkı Akansel, Osman Turan, İsmail Hami Danişmend'dir.

Bize göre, Ziya Gökalp'ten sonra konuyu ciddi olarak ele alıp işleyen, bilge yazarımız Orhan Şaik Gökyay'dır: "Kızılelma Üzerine", başlığı ile 1986 yılında *Tarih ve Toplum* dergisinde yayınladığı bir seri (beş sayı) yazı bu sahadaki tek ciddi çalışmadır.

Bahsettiğimiz Kızılelma yazılarının kaynağına baktığımızda daha eskilere, 17. yüzyılın başlarına kadar gitmemiz gerektiğini anlarız. Burada Kızılelma hikâyelerini nakleden, yazılı metin olarak bize ulaştıran iki ana kaynakla karşılaşırız. Bunlar Evliya Çelebi (Ö. 1684) ve Peçevî İbrahim Efendi(Ö.1649)dir. Bu yazarlar aynı zamanda görgü tanığı sayılırlar ve verdikleri bilgiler birbirini tamamlar mahiyettedir. Özellikle bu son iki yazarın atıfta bulundukları bilgiler ve işaret ettikleri eski zamanların söylenceleri dikkat çekicidir. Açıkçası Kızılelma'ya giden yolu önümüzde son-

suza kadar açan, bu iki müellif (Evliya Çelebi ve Peçevi İbrahim Efendi) olmuştur.

Bizde bu yoldan (kronolojik olarak) on bin yıl sürmüş bir yolculuğun başlangıcına doğru yürüdük. Zamanın derinliklerine yolculuk sürerken dehşet içinde fark ettik ki bu milletin tarihi, mitolojisi ve destanlarıyla ana kaynağının (hakikatle) irtibatı kesilmiş. Böylece geçmişle ilgili tarihî bilgilerimizin tamamen kurgudan ibaret olduğunu düşünmeye başladık. Kızılelma'nın izini sürerken işte böyle şaşırtıcı sonuçlarla karşılaştık.

Bu uzun yolculukta temel dayanaklarımız; tarihî kronoloji, ilahiyat, mitoloji, folklör, edebiyat ve diğer sosyal disiplinler idi.

Çalışmalarımız sırasında özellikle romantizm ve hamasetten uzak durduk. Böyle bir yolculukta tek yol arkadaşımız gerçekçilik oldu.

Bu araştırmanın meydana gelmesinde, metnin tamamını okuyarak gerekli düzeltmeleri yapan Ötüken yayınevinin aksakal editörü Erol Kılınç ağabeye ve değerli çalışması *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*'nin Kızılelma ile ilgili bölümlerinden yararlanmamı sağlayan Seyit Ali Kahraman'a, değerli yayıncım Ertuğrul Alpay'a ve konu ile ilgili uzaktan yakından katkısı olan herkese teşekkür ederim.

Kozyatağı Aralık 2013

Necati Gültepe
ngultepe@gmail.com

İçindekiler

I. Bölüm

1- Kızılelma'dan İlk Söz Edenler 13
2- Tarihin Derinliklerinde, İlk Çağlarda (ya da Mitolojinin Mirası Olan) Kızılelma 20
3- Idun'un Elmalarının Çalınması 23
4- Altın Elmalar'ın Asil(veya Asıl) Bekçileri Turanlı Kadınlar, Amazonlar 27
5- Turan'ın Varlığı ve Coğrafyası 35
6- Medeniyet Doğuran Coğrafya 36
7- Kadim Turan Zamanlarındaki Din, Devlet, Evren Üçleminde Kızılelma 37
8- "Turan Zemîn" Tabiri Ve "Turan Zemîn"De Son Buzul Çağı 46
9- Modern İnsan'ın; "Turan İnsanı"nın Hayatının Başlangıcı 48
10- Mutlu Çağların Sonu: Orta Asya'da Çölleşme 51
11- Turan Boyları Yeryüzüne Dağılıyor 53
12- M.ö. Orta Asya'nın Dışına Yapılan Türk Göçleri 55
13- Bilinen İlk Turan Göçleri Mezopotamya'ya 57
14- Asya'nın Doğusuna Yapılan Göçler: Sind Medeniyeti 58
15- Anadolu'ya Ve Avrupa'ya Yapılan Göçler 62
16- Turan Göçlerinden Sonra Etrüsk Uygarlığı ve Bu Konudaki Tartışmalar 64
17- Etrüsklerin Türk-Turan İlişkileri 68

II. Bölüm

1- Ağaç (Kızılelma) Bayramı 72
2- Demir'in Hikâyesi 73
3- Turan Kavimlerini Birleştirip Devlet Yapan Güç Bir Tanrı'ya Olan İnançtı 75
4- Kızılelma'nın İzinde Hayat Ağacı 78
5- Büyük Köken Mitleri: Turan Zemînde Hayat Ağacı 85
6- Türkler Kaf Dağlarını Aşarken Kutsallarını (Kutsal Ağaç) Beraberlerinde Getirdiler 86
7- Tanrı Tarafından Kut Verilerek Hayat Ağacında Doğan Hakanlar 90
8- "Ağaç" Motifinin Batı Dünyasındaki Oluşumu 105
9- Ağaç'tan Elma'ya: Arketipler 107

III. Bölüm

1- Kızılelma İle İlgili Müslüman Rivayetleri 110
2- Çizginin Ötesindeki Sınır 114
3- Kızılelma'nın Savaşçı Ulağı; Sarı Saltuk 121
4- Gül Baba 136
5- Fetihten Önceki Fetih! 147
6- Konya'dan Kosova'ya 149
7- Bin Yıllık Adlar 150
8- Sarı Saltuk'la İlgili Mahalli Rivayetler (Kıssalar) 150

IV. Bölüm

1- Tarihî Mimarî Eserlerde Kızılelma Sembolleri 154
2- Ayasofya Camii'nin Kubbesinde Kızılelma (Altun Top) 158
3- Ana Obje Olarak Kızılelma'nın Dayanakları 163
4- Elma'nın Türk Mitolojisinde Yeri 167
5- Turan Boylarında Kızılelma İle İlgili Yazılı Kaynaklara Doğru 174
6- Kızılelma Türesini Yaşatan Şamkalların (Şamhalların) Soyu 176
7- Lubenau'nın Rivayet Ettiği Bir Başka Efsane 181
8- Turan Diyarından Gelip Bizans Üzerinden Baltık Kıyılarına Ulaşan Bazı Kızılelma Söylenceleri 184
9- Kızılelma Fetihten Çok Önceleri Bizans'a Girmişti 195

V. Bölüm

1- Osmanlı İmparatorluğunda Kızılelma 203
2- Osman Gazi'nin Rüyası 203
3- Hâkimiyet Alâmeti Olarak Kızılelma..... 206
4- Osmanlı Tarihinde Kızılelma İle İlgili Kayıt ve Belgeler..... 213
5- Osmanlı Kültüründe ve Yaşayışında Kızılelma Kesintisiz Yer Almıştır 217
6- Yavuz'un Mütegallibe İle 'Kızılelma' Hesaplaşması 224
7- Bir Kızılelma Eri Olarak Yavuz Selim'in Şahsiyeti 231
8- Tarihin Derinliklerinden Gelen Hatıralar Ne Getirir? 235
9- Osmanlı - Macar İlişkilerinde "Kızılelma"..... 238
10- Ortaçağda Kızılelma Söylenceleri ve Günlük Politikalar 253
11- Tarih-i Üngürüs'ü Okurken..... 265
12- Peçevî'nin Kızılelma İle İlgili Söyledikleri 271
13- Türk Kaynaklarında Kızılelma Olarak Anılan Şehirler..... 275
14- Evliya Çelebi'de Viyana 282
15- Evliya Çelebi'ye Göre İstefani Kilisesinin Çan Kulesi 284
16- Budin 286
17- Budin'in Kızılelma Sarayı 287
18- Köln Kızılelması 289
19- İstolni Belgrad 293
20- Estergon Kalesi..... 294
21- Evliya Çelebi Kızılelma'yı Tarihin Gündemine Taşıyor..... 295
22- Peçevî, Macarlar ve Kızılelma 299
23- Macar Tarihinin Kızılelma Sırrı 302

VI. Bölüm

1- Klasik Dönem Türk Şiirinde Kızılelma..... 308
2- Törelerde ve Halk Geleneğinde Kızılelma 313
3- Üç Mektup..... 322
4- Türk Folklorunda Elma'dan Kızılelma'ya..... 332
5- Erzincan'da Söylenen İçinde Kızılelma Geçen Bir Efsaneden..... 337
6- Kızılelma İle İlgili Rivayetler 350
7- Bazı Halk Şairlerinin Dilinde Kızılelma..... 361
8- İnanışlarda Kızılelma..... 364
9- Alevi-Bektaşîlerde Elma..... 365

10- Hazret-i Âdem ve Elma 369
11- Hz. Fatıma (Fatma Ana) 370

VII. Bölüm

1- Kızıl Ve Al Renklerin Mitolojik Kökeni 376
2- Alevi Söyleminde Ağaç - Hayat Ağacı 381
3- Pir Sultan Abdal'ın Kızılelma İle İlgili Söyledikleri 387
4- Pir Sultan Abdal'ın Nefeslerinde Kızılelma 388
5- Erzincan Alevi Söylemlerinde ve Gelenek–Göreneklerinde Kızılelma 402

VIII. Bölüm

1- Konu İle İlgili Destan ve Şiirler 404

IX. Bölüm

Ek Metin 430

Seçilmiş Bibliyografya 475

Dizin 481

I. Bölüm

1- Kızılelma'dan İlk Söz Edenler

Kızılelma hikâyelerini nakleden, yazılı metin olarak bize ulaştıran iki ana kaynak/kaynak şahıs vardır; *Evliya Çelebi (Ö.* 1684), tarihçi *Peçevî*, İbrahim Efendi (*Ö*.1649). Bu iki müellif aynı zamanda görgü tanığıdır da. Bu müellifler verdikleri bilgiler bakımından birbirini tamamlar mahiyettedirler.

Bu dönemin yazılı metinlerine, seyahatname, tarih ve benzeri kaynaklarına göz attığımızda nereden aldıklarını açıkça belirtmeden sık sık *Kızılelma* ifadesini kullanmış olduklarını görürüz. Esas dikkatimizi çeken husus ise, Kızılelma sanki bir sepet içinde gökyüzünden ilahî bir el tarafından başta İstanbul olmak üzere batının en önemli merkezlerine isabet edecek şekilde savrulmuştur. Gerçekten de yazılı kaynaklarda yer alan ve *Kızılelma*'nın geçtiği coğrafya ve kentler şöyledir:

İstanbul (Bizans) Kızılelma'sı,
Roma Kızılelma'sı (Rim Papa Kızılelma'sı),
Viyana Kızılelma'sı,
Engürüs (Budin) Kızılelma'sı,
Orta Macar Estergon Kalesi Kızılelma'sı,
Engürüs (Üstoynj Belgrat). Kızılelma'sı,
Almanya'da Büyük Kalona(Köln) Kızılelma'sı

Kızılelma söylenceleri 16. yy'dan 19. yy'ın sonlarına kadar dört yüz yıl resmî tarihin dışında, masal, hikâye menkıbe ve söylence olarak geniş halk kitleleri arasında sessizce devam eder. Tasavvufî bir deyişle söylenmek gerekirse sırlanarak, belli şifre ifadeler ve fenomenlerle hayatiyetini sürdürür.

Toplum hafızasında hayal meyal bir kavram olarak 19. yy sonlarında son büyük Türk Devleti olan Osmanlı çökerken, şairler, düşünürler ve yazarlar birdenbire bu yarı hayal yarı gerçek kavramdan yeniden söz etmeye başlarlar. Bunlardan ilki de Ziya Gökalp'tır.

Gökalp, zamanın önemli Türklük merkezlerinden olan Diyarbakır'da Osmanlı Türk Devleti'nin, yani yedi asırlık koca bir çınarın devrilişini ruhunda hissederek yaşamış, bu çöküşteki trajediyi hazmedememiştir.

Yüzlerce yıllık koca Osmanlı'nın çöküşü yaşanırken Türklük ve İslamiyet'in geleceği düşüncesi, onun zihninde binbir endişe oluşturmuştur. 30 yaşındaki bu Diyarbakırlı adam, elbette bunun ağırlığını kaldıramazdı. Nitekim olanlar olur; bir gün dayanılmaz acılar içinde silahını şakaklarına dayar, fokurdayan beynine tetiği çeker.

Bu intihar girişimi ile ne Ziya Gökalp ölür, ne de fokurdayan beyninin sızısı diner, ama başka bir şey olur; Ziya Gökalp'ın beyninde bir ışık belirir: bu Kızılelma'dır. Derdinin çaresi bu fenomendedir artık. Kızılelma'yı hatırlaması sanki beynindeki fırtınayı dindirecek gibidir. Ama bir problem vardır şimdi, o da sanki evrensel bir ilham gibi tarihin derinliklerden çıkıp gelen ve beyninin kıvrımlarında saklandığı yerden dışa vuran bir emanet/bir sırdır bu Kızılelma.

Gökalp sırra ermek için zihnini zorlar ve bu şifreyi çözmeyi mukaddes bir görev bilir. Meşhur Kızılelma manzumesi işte bu düşüncelerle yazılır. Ziya Gökalp başlangıç dizelerinde Kızılelma'yı şöyle tanımlar:

Zemîni mefkûre, semâsı hayal
Bir gün gerçek, fakat şimdiki masal
Türk medeniyeti taklitsiz, safî
Doğmadıkça bu yurt kalacak hafî

O zamanlar Ziya Gökalp'ın Kızılelma şiiri bir ülkü, Türk milletinin gelecekte erişip gerçekleştireceği bir ideal ilkesi olarak değerlendirilmiş, böylece şair Ziya Gökalp, I. Dünya Savaşının arifesinde hemen hemen unutulmuş olan bu "Kızılelma sembolü"ne yüklediği manayla adeta Turan ideolojisinin bir tefsirini yapmıştı.

O, *Kızılelma* kavramına Türklerin yüzyıllarca sarsılmaz güç olarak kullandıkları ülkü değerlerini yüklemiştir. Böylece gerçekte Türklüğün varlığından doğan kültüre, evrensel bir anlam kazandırmış olduğu düşünülmüştü.

Bu Kızılelma manzumesi, bütün Türk dünyası tarafından heyecanla karşılanmış, toplumun tarihî genlerinde saklı bir şeyleri harekete geçirmiş, ya da toplumun unuttuğu sanılan bir sırrın varlığını hissettirmiştir.

Bu durum, sadece Türk dünyasının değil, bazı Macar Turancılarının ve birtakım Alman müsteşriklerinin de ciddi olarak ilgisini çekmiştir. Bunlardan Karl Brockelmann ve Martin Hartmann bunun menşeini *Hesperiden* tasavvurunun[1] *altın elmalar*ından geldiği şeklinde izahlara girişmiş, *Kızılelma* kavramı, bazı batılı ideologları da büyülemişti.

Batı'nın ideal ilkelerinden birinin hayalini belirten bir faraziye veya önemli bir tarihî problemin çözümünün eksik parçası olarak görmüşlerdi. Büyük Alman düşünür August Fischer ise *Kızılelma*'yı mutlak dünya hâkimiyetinin sembolü olarak görüyordu.

---

[1] Edward, B., *A brief account of some travels in Hungaria, Servia, Bulgaria, Macedonia, Thessaly, Austria, Styria, Carinthia, Carniola,* London, 1673.

Kızılelma sırrını anlamaya ve çözmeye çalışan çok sayıda düşünür, yazar ve aydın olduğu bilinmektedir. Bunlardan konu ile en çok ilgilenenleri ve Kızılelma bilmecesine nasıl yaklaştıklarını kısaca görelim:

Ömer Seyfettin de "Kızılelma Neresi'" adlı hikâyesinde[2] o kendine has, çok tatlı bir sadelik ve samimiyetle Kızılelma'nın ne olduğunu tartışıp çözmeye çalışanların önde gelenlerindendir. Ömer Seyfettin'in hikâyesinin konuyu ilgilendiren asıl can alıcı kısmı şöyledir;

[...İskender Paşa üçüncüyü huzura soktu. Bu, geniş omuzlarına baratasının (başlığının) uçları düşen genç bir bostancıydı.

—.!...

— Kızılelma neresi?

— Atınızın gittiği yer... Padişahım!

— Orası neresi?

— Neresi olduğunu ancak padişahım bilir...

Evet... Orası ne Hint, ne Sint, ne Çin, ne Maçin, ne Viyana ne de Roma'ydı. Padişah huzurundakilere;

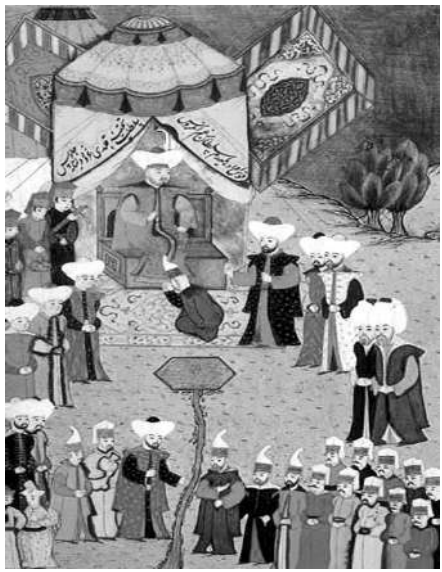
— Gördünüz ya, dedi, üçünün de cevabında bir fark yok. Hakikat bir "Kızılelma" benim gitmek istediğim yer, işte...Hakkın beni göndereceği yer...

Padişah birdenbire, Hakkın kendini göndereceği yeri düşündü. Nihayet bulunmaz hak yolunun hakikat yolunun gittiği "Kızılelma" denen bu cennet kapısında Viyana Roma, Hint, Sint, Çin, Maçin birtakım fani harabelerden başka bir şey miydi?]

Ömer Seyfettin Kızılelma'yı çok farklı bir açıdan değerlendiriyor. Bu dünyadaki maddî unsurların dışında daha değerli, daha önemli daha farklı bir makam ya da yer veya

---

[2] *Yeni Mecmua*, 1917 veya *Eski Kahramanlar*, s.79, Ömer Seyfettin, Rafet Zaimler Yayınevi, 1981 İstanbul

Kanunî'nin huzurunda

ilahî bir değer olarak bakıyor. Böylece *sır*'ra en yakın yerde duruyor diye düşünüyor insan.

Kızılelma üzerine ilk araştırma yazısı Şeref Uluğ tarafından *Büyük Doğu* dergisinde yazılmış, Kızılelma 'nın yerini haritalarda arayanlardan çok, onu Ziya Gökalp'ın görüşüyle, Türkün erişilmek ve gerçekleştirilmek istenen bir ülküsü olarak açıklayanlar ön sırada gelmektedir.

Ziya Gökalp'ın bu eseri çıktıktan sonra bir hayli yorum ve tefsirler yapılmıştır.

Nihal Atsız, Kızılelma'daki safiyet ve doğallığı bu Türk ülküsünün çok eski olduğunu göstermesi bakımından anlamlı bulmuş, bu ülkünün aydınlardan önce halk arasında doğduğunu göstererek dikkati çekmiştir.

Özellikle Kızılelma ülküsünün Osmanlı devletinin parlak zamanlarında iyice belirip şekillenmiş olması ve çağlar boyu halk nezdinde hiç kaybolmadan sürüp gelmiş olan bu ***sırlı*** bilginin kökeninin ***ilahî*** olduğu konusunda ısrarla durmuştur.

Konuya, Dr. Mustafa Hakkı Akansel, daha farklı bir yorum getirmiş, *"Bence Kızılelma, bir yerde değildir; burada, bizim içimizdedir; onun öteki ismi millî asabiyet, millî ahlâktır."* demiştir.

Osman Turan, ise: *"Osmanlı Padişahları, tarihî cihan hâkimiyeti mefkûresine, eskiden daha kuvvetli bağlanırken, İstanbul'u bu hâkimiyetin ilk merhalesi ve merkezi sayıyorlardı. Türk siyaset ve fikir adamları arasında gelişen bu millî ve İslâmî mefkûrenin halk kitlelerine ve askerlere* ***Kızılelma*** *adı ve efsanesiyle yayılması çok dikkate değer olup, İstanbul'u sembolleştiriyor ve Türkler için ona sahip olma emelini teşkil ediyordu. Yani Kızılelma İstanbul'dur."* diyordu.

İbrahim Kafesoğlu: *"Bizim ordularımız, tarih boyunca biri millî, diğeri insanî olmak üzere, çift vazife ifasına çalışmıştır.*

Türk ordusunu diğer ordular arasında çok yükselten insanî vazife, büyük milletimiz tarafından ***Kızılelma*** *tefsiriyle ifadelendirilmiştir."* sözleriyle Kızılelma'yı Türk ordusunun manevi hedefi olarak görmüştür.

İsmail Hami Danişmend: *"Eski Türkler, Osmanlı imparatorluğunu üç kıtanın birleştiği yerde kurmadan, önce millî vicdanlarında kurmuşlar ve bütün askerî hamlelerinde işte o büyük ülkünün, gidildikçe uzaklaşan hududuna doğru atılmışlardır.*

Ana vatana her taraftan genişleyen manevi bir harita çizilmiş gibidir. Gönüllerde yer alan bu haritanın türlü istikametlerdeki büyük merkezlerine hep Kızılelma-Kızılalma adı verilmiştir. Türkün yüreğindeki coğrafyanın merkezlerine ***Kızılelma*** *denir."* diye, hükmünü vermiştir.

Kızılelma'nın ne olduğu ile ilgili tespitler toplu olarak;

— Mutlak dünya hâkimiyetinin sembolüdür.
— Hakkın(Tanrı'nın)Hakan'ı göndereceği yerdir.
— Türk'ün gerçekleştirmek istediği ülküsüdür.
— İlahî ve sırlı bir bilgidir.
— Millî asabiyet, millî ahlâktır.
— İstanbul'un sembolüdür.
— Türk ordusunun manevi hedefidir.
— Türk'ün yüreğindeki coğrafyanın merkezi yerleşim bölgesidir.

Bütün bu değerlendirmeleri iki düşünce, iki ana öğe etrafında toparlamak mümkün. Bunlar;

I- Kızılelma İlahî (Tanrısal) bir bilgi, bir sır ya da şifredir.

II- Kızılelma coğrafi bir mekâna ulaşma düşüncesi, "*ideali*", ulaşılmak istenen bir yer veya diyardır. Viyana, Roma, İstanbul gibi.

Birinci tanıma göre; burada tarif çok açık ve nettir:

"Türkler coğrafî ve hatta siyasi olarak ulaşmak istedikleri her hedefin adını Kızılelma koymuşlardır." dendiği zaman mesele hallolmuş olur, yani izah edecek, irdelenecek bir konu kalmaz. Ama böyle olmadığına dair çok kuvvetli şüpheler vardır.

Millet olarak da asla böyle düşünülmediği için, yüzlerce yıl Kızılelma olgusu sürüp gelmiştir. Açıkçası bu konu henüz noktalanmamıştır. Bu olguyu anlayabilmek ve tatmin edici bir sonuca varabilmek için bütün enerjimizle birinci tanım üzerinde düşünüp araştırmak zorundayız. Bu araştırmayı yaparken, konunun bütün yönlerini, hem bâtın'ını, hem zâhir'ini ihmal etmemeliyiz.

O zaman Kızılelma sırrını çözmek ve ne olduğunu anlamak için yapılacak bir tek şey var, o da bu kavramla ilgili görünen her türlü nesneyi, anlatıyı ve bilgiyi gözden geçirmek, Kızılelma kavramına tabiri caizse, tanımlanabilecek

bir şekil vermek, onu belki şekliyle değil ama ruhuyla belirgin hale getirmek.

Bunun için yapılacak çalışma, tıpkı bir heykeltıraşın kütük mermeri yontarak içinden anlamlı bir şekil çıkarması gibi, bizde var olduğunu ve kendi aslî şekliyle orada durduğunu bildiğimiz Kızılelma'nın etrafındaki, onu belirsizleştiren ve sis perdesiyle çerçeveleyen parçaları atarak, ortaya çıkarmaya çalışacağız. Bunu yaparken kullanacağımız malzeme, en geniş kapsamıyla Türk kültürünün maddî manevi bütün öğeleridir.

Kızılelma imgesinden hareket ederek, bu kavramı meydana getiren objelerin izini tarihî kronoloji, ilahiyat, mitoloji, tarih, foklör, edebiyat ve diğer anlatı disiplinleri içinde sürersek günümüze uzanan bir senteze ulaşabilir ve *Kızılelma* fenomenin objektif izdüşümünü tespit edebiliriz.

Öncelikle *Kızılelma*'nın kökenini (sosyal ve coğrafî zemîni) tanımlamak lâzımdır.

Zemîn elbette ki "Turan Zemîn", zaman ise tarihten de öte belki tarih öncesi zamanlarıdır.

2- Tarihin Derinliklerinde, İlk Çağlarda (Ya da Mitolojinin Mirası Olan) Kızılelma

— Avrasya'da yer alan tarihî toplumlarda *ağaç* ve *elma* söylenceleri
— Dünyanın İlk Güzellik Yarışması

MÖ. 2000 yıllarından itibaren **Turan Zemîn** kökenli göçebe topluluklar belki ikinci göç dalgası olarak Avrupa istikametinde yayılmaya başladılar.